

Stena Renewables synpunkter på Energimyndighetens rapport ”Kontrollstation 2019 för elcertifikatsystemet” (ER 2018:25)

Stena Renewable bildades 2005 och är en av Sveriges största ägare av landbaserad vindkraft med en produktion av ca 900 GWh. Stena Renewable har därutöver en projektportfölj om ca 600 MW. Planen är att växa på den svenska marknaden och att därmed fortsätta bidra till omställningen till ett 100 % förnybart elsystem år 2040. Stena Renewable ägs av Stena Adactum (35 %), som ingår i den familjeägda koncernen Stena AB, pensionsbolaget AMF (35 %) samt det norska pensionsbolaget KLP (30 %). Nedan följer Stena Renewables synpunkter på Energimyndighetens rapport.

1. Sammanfattning

Vindkraften byggs ut i snabb takt och utvecklingen måste fortsätta för att vi skall nå det överenskomna målet om ett 100 % förnybart elsystem 2040. Trots de uppenbara fördelarna med vindkraft återstår många hinder för den förnybara utbyggnaden. Ett elcertifikatsystem som saknar en stoppmekanism för ett system i balans är ett av dessa hinder. Stena Renewable avstyrker därför Energimyndighetens förslag.

2. Bakgrund

Stena Renewable projekterar och bygger vindkraft för ett långsiktigt ägande och är i dagsläget en av Sveriges största vindkraftsproducenter. Vi investerare, som har stått för vindkraftsbyggnation fram till idag är sannolikt de som kommer bygga en stor del av de ytterligare 60 - 100 TWh som behövs för att nå målet om ett 100 % förnybart elsystem 2040. Investeringar i vindkraft är kapitalintensiva och kräver ett åtagande över många år. Vi har känt en bred samstämmighet och stabilitet i utfästelser från politiker, vilket har varit en förutsättning för att vi skall våga agera och bidra till investeringar i förnybar kraftproduktion.

De senaste åren har utbyggnaden av vindkraft tagit ordentlig fart och målet om 46,4 TWh till 2030 kommer att uppnås med råge. En av hörnstenarna till investeringsbesluten som bidrar till denna måluppfyllelse har varit vissheten om att elcertifikatsystemet skall ”stängas i balans”.

Att denna utfästelse, som bland annat finns att läsa i proposition 2016/17:179, inte har ingått i regeringens uppdrag till Energimyndigheten avseende ”Kontrollstation 2019” är anmärkningsvärt. Det resulterar i ett förslag från Energimyndigheten som tar avstamp i helt andra premisser. Premisser som kraftigt kommer ändra spelreglerna och missgynna gjorda investeringar. Därmed hotas den framtida utbyggnaden mot 100 % förnybart 2040 då ett

förtroende för givna spelregler och politisk stabilitet är en förutsättning för den typ av investering som vindkraft är.

3. Synpunkter på Energimyndighetens förslag och resonemang:

Energimyndighetens förslag måste ses mot bakgrund av nedan skrivelse, som i kombination med uttalande från politiker har varit vägledande för branschens tolkning av de givna marknadsförutsättningarna:

”Det är införandet av en stoppmekanism som ska användas för att förhindra överutbyggnad av elproduktion av förnybar el”¹

”Avsaknaden av en stoppregel i Sverige kan leda till ett överutbud av elcertifikat och därmed en priskollaps. Sverige bör därför inför en stoppregel som ska bidra till balans mellan utbud och efterfrågan på elcertifikatmarknaden”.²

Vi kan i Energimyndighetens rapport *”Kontrollstation 2019”* utläsa fler skäl till varför Energimyndigheten väljer att bortse från ovan nämnda utfästelser om att stänga systemet i balans:

- Det tydligaste är utformningen av regeringens uppdrag till Energimyndigheten. I detta uppdrag saknas det tidigare utlovande kriteriet kring ett system i balans. Det primära uppdraget inom kontrollstation 2019 för elcertifikatsystemet har angivits som att Energimyndigheten ska *”analysera och ge förslag på utformningen av en så kallad stoppmekanism som ska bidra till måluppfyllelsen och förutsägbarhet till marknadsaktörerna före och efter det nya mållåret 2030. Enligt överenskommelsen med Norge skall en stoppmekanism införas i Sverige innan den 31 december 2020. Uppdraget syftar till att definiera en tidsfrist eller annan gräns för när nya anläggningar måste vara driftsatta för att kunna tillgodoräknas för tilldelning av elcertifikat. Analysen skall omfatta olika alternativ, däribland en volymrelaterad stoppregel, och dess för- och nackdelar jämfört med att införa en tidsfrist. I utredningen ingår även att beskriva konsekvenser för elcertifikatmarknadens funktion och för olika marknadsaktörer av den stoppmekanism som myndigheten föreslår skall införas.”*
- Däremot nämns i uppdraget ovan att *”utformningen av en så kallad stoppmekanism ska bidra till måluppfyllelsen och förutsägbarhet till marknadsaktörerna före och efter det nya mållåret 2030.”*
- För oss innebär *”förutsägbarhet”* att stå upp för tidigare utfästelser. I detta ingår att stänga systemet i balans. Energimyndigheten skriver vidare: *”Energimyndighetens bedömning är att landbaserad vindkraft idag kan byggas utan stöd. Därmed är*

¹ Proposition 2016/17:179 - Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017. [Länk](#)

² Proposition 2016/17:179 - Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017. [Länk](#)

utgångspunkten att elcertifikatpriset bör gå ner. Att införa en stoppmekanism i syfte att stänga systemet i balans är ett sätt att hålla uppe priset på elcertifikat. Ett sådant ingrepp är inte i linje med elcertifikatsystemets utformning. Därför bör inte heller ett sådant stopp eftersträvas om det inte finns tungt vägande skäl. (s 24)

- I texten ovan antas att en stängning i balans syftar till att "hålla upp priset på elcertifikat". Vi håller inte med om det. Vi anser att syftet med att stänga systemet i balans är att uppfylla tidigare politiska utfästelser – vad priskonsekvensen blir är en annan fråga i sammanhanget. Vad som gäller som "tungt vägande skäl" går också att diskutera. I branschen råder samstämmighet att ett tungt vägande skäl bör vara att inte ytterligare försvåra för redan byggda anläggningar. Anläggningar som i många fall byggdes före vetskapen om konkurrensutsättning i ytterligare tio år genom en förlängning av elcertifikatsystemet.
- Energimyndigheten skriver vidare: "I inspel till Energimyndigheten har det anförts att investerare kan tappa förtroendet för Sverige som investeringsmarknad om det inte införs en stoppmekanism som skall hålla uppe priserna på elcertifikat. Energimyndighetens bevakning av pågående projekt tyder på att investeringsbeslut motsvarande målet om 46,4 TWh redan har fattats. De investerare som idag bedömer nya projekt kan därför inte påräkna några intäkter från elcertifikat om ett volymstopp införs och kan inte räkna med att priset på elcertifikat hålls uppe om inte en överutbyggnad förhindras. Frågan om marknadens förtroende gäller således vilka konsekvenser det kan få att **befintliga anläggningar** och **pågående** (vår markering) projekt får lägre intäkter från elcertifikaten än förväntat." Att behålla förtroendet hos de som driver befintliga anläggningar och pågående projekt borde vara av allra största vikt och Stena Renewable anser att det är ett allvarligt misstag att negligera dem enligt ovan. Det är i stor utsträckning ägarna till dessa projekt som kan tänkas stå för en stor andel av den framtida, nödvändiga utbyggnaden av vindkraft. Ett förbrukat förtroende hos de som bidragit till att möjliggöra måluppfyllelsen till 2030 riskerar att skada förtroendet och i slutändan även investeringsviljan. Därmed försvåras möjligheterna till måluppfyllelsen om 100 % förnybar elproduktion till 2040.

4. Varför är det viktigt att förslaget avseende stoppregel står upp för tidigare utfästelser och syftar till att stänga systemet i balans?

- Marknadens aktörer har räknat med en stängning i balans inför investeringsbeslut. Detta därför att det utlovats från politiskt håll, bl.a. i proposition 2016/17:179. Om stoppregeln nu frångår tidigare utfästelser p.g.a. att det inte finns med i regerings uppdrag till Energimyndigheten, riskeras investerarens förtroende att skadas. För investerare är det av yttersta vikt med stabilitet och politisk förutsägbarhet. Långsiktiga investerare vill inte verka i en omgivning som är politiskt instabil.
- Intentionen med elcertifikatsystemet var inte att driva ner kostnaderna för att bygga förnybar elproduktion så långt som möjligt utan att möjliggöra byggnation av ny förnybar elproduktion. Att det har byggts så pass mycket ny produktion på så kort tid beror till stor del på att vindkraftsindustrin i Sverige och Norge är väldigt långt

framme i en global kontext. Att då medvetet låta tidiga investerare bli offer för en allt mer kostnadseffektiv industri är att inte ta ansvar.

- Energiöverenskommelsen var i grunden en uppgörelse för tre kraftslag; kärnkraft, vattenkraft och förnybart. Både kärnkraften och vattenkraften har fått stora skattelättnader om mångmiljardbelopp årligen, medan det förnybara nu blir utan. Dessa konsekvenser var rimligen inte den ursprungliga avsikten med Energiöverenskommelsen. För tidiga investerare i elcertifikatsystemet innebar Energiöverenskommelsen endast konkurrensutsättning i ytterligare tio år.
- Elcertifikatsystemet kallas ibland för ett marknadsbaserat system. Att kalla ett konstruerat system med avsaknad av en naturlig efterfrågan och för marknadsbaserat är vanskligt. Att ha en fast, lagstadgad efterfrågan som är prisokänslig och ett fritt utbud kräver noggrann tillsyn och kontroll av systemet. Att förvänta sig att en marknad som tilldelas certifikat i 15 års tid, i kombination med en enorm teknikutveckling, själva skall kunna göra en snabb, kortsiktig anpassning för att hitta en vettig prissättning i denna miljö är inte realistiskt.
- Energimyndigheten har rätt i att balans inte krävs för att säkerställa måluppfyllelse till 2030 – men det är ett kortsiktigt synsätt då det krävs balans i systemet för att skapa förutsättningar för måluppfyllelse till 2040. Balans i systemet krävs också för att elcertifikatsystemet skall kunna kalla det ett marknadsbaserat system med förutsägbara spelregler.

5. Vårt förslag

Stena Renewable stödjer de förslag som förs fram av Svensk Vindenergi och Bodecker Partners. Detta förslag innebär kortfattat:

- Tidsstopp 31 december 2021
- Tilldelningsstopp vid 696 miljoner utfärdade elcertifikat
- Komprimerad kvotkurva

För ytterligare förklaring, se remissvar från ovanstående.

Göteborg den 5 april 2019

Stena Renewable AB
Box 7123
402 33 Göteborg